

30.04.52

EESTI NSV
RIIKLIK AKADEEMILINE OOPERI-
JA BALLETTITEATER
„ESTONIA“

„Lola“

Ballett 3-es vaatuses

Hispaania komponistide Lapara, Albeniz'i, Alvares'i jt. muusika, Stalini preemia laureaadi, VNFSV rahvakunstniku S. Vassilenko ümbertöötuses,

V. A. Oranski orkestratsioonis.

A. S. Polski, V. P. Burmeisteri ja V. F. Smirnova libreto.

Lavastus ja etenduse kompositsiooniline lahendus: Tamara RAMONOVA

Dirigent: Vallo JÄRVI

Kontsertmeistrid: Rudolf TREIMANN ja Vera VETTING

Lavakujundus: Stalini preemia laureaadi, ENSV teen. kunstitegelane
Voldemar HAAS

Assistent: Uno KÄRBIS

Kostüümikujundus: Leida KLAUS

Dekoratsioonid: Fritz MATT, Salme SUMERA ja Albert VAHTRAMÄE

Butafooria: Eldor RENTER ja Väino VAHTRIK

Grimm ja parukad: Valdur TOHERA

Näitejuhi abi: Leida JOONSON

Osalised:

Lola, talutüdruk	ENSV teen. kunstnik	{	JUTA ARG
			INGE PÖDER
			LIA VINK
Pablo, karjus, tema kallim		{	ILMAR SILLA
			JOHANNES VIIRG
Antonio, partisanide (guerrillerode) juht		{	ANATOLI HANSON
			HERMAN PALANG
Manuel, veskiomanik		{	BORIS BLINOV
			VERNER HAGUS
Peppo	} tema töölised	{	ANATOLI HANSON
			HERMAN PALANG
			VLADIMIR RADIN
Chiuche		{	VÄINO AREN
			GARIBALDI KIVISALU
			HANS NIELÄNDER

Nooruk Francisco	{	KONSTANTIN FEDOROV DAVID SUR ALEKSEI TSUGAI
Consuela	{	EIKE JOASOO ASTA OLO ILLARIA SMIRNOVA
Pilar	{	ASTRID KELDER HILDA MALLING ASTA OTS GEENI RAUDSEPP
Hortensia	{	SOJA KALEVI VERA LEEVER
Juanita	{	AINA PETERSONS YVONNE RAKSNEVITS
Noorukid	{	VÄINO AREN GARIBALDI KIVISALU UNO PUUSAAG KALJU SAAREKE JOHANNES VIIRG ERICH ÜLEVAIN
Prantsuse kapten	{	VERNER HAGUS ARTUR KOIT ILMAR SILLA
Markitant	{	ITA KONGAS ASTA OTS ELGA RIPS
Kellalööja		MIHAIL ARTEMENKO
Vaimulik		THEO PUKS

Etendusel kaastegevad:

balletirühm, ooperikoor ja Eesti Riikliku Koreograafilise Kooli õpilased.

Orkestri solistid:

kontsertmeister HUGO SCHÜTS
 „ RUDOLF MILLI
 „ MARTIN LEVALD
 ARNOLD PLEES
 (trompet)

Tegevuse koht — Hispaania.

Tegevuse aeg — 1808—1809. a.

SISUSELETUS.

Esimene vaatus.

1. pilt.

Balleti tegevus hargneb 1808—1809 aastatel, Napoleoni Prantsusmaa ja Hispaania vahel toimunud sõja päevil. Esimese vaatuse tegevuspaigaks on külake Hispaania mägedes. Lola kuivatab päikese käes puuvilja. Mööda läheb Pablo. Noormees kavatseb armastatud tütarlapsele avaldada oma tundeid, kuid seda takistab rikka veskiomaniku juuresolek, — see on samuti armunud Lolasse. Veskiomanik leiab lahku-des maast Lola pearäti ja tema peas valmib õel plaan leiu kurjasti kasutamiseks.

2. pilt.

Mägikülakeses toimub lõikuse pidu. Pidulikult rõivastatud neid ja noormehed tantsivad «bolerot». Kogu küla lemmik — Lola juhib pidustust. Tantsijatest mööduvad mahukate puuviljakorvidega töölisnoorukid Peppo ja Chiuche. Tantsijad peatavad nad ja kutsuvad lõbutsema. Siia saabub samal ajal veskiomanik Manuel. Peppo ja Chiuche püüavad veskiomanikust märkamata lahkuda peoplatsilt, kuid erutatutena põrkavad üksteisega kokku, kukuvad ja pilluvad laiali kogu puuvilja kandami. Märgates põgenevaid töölisi, Manuel sööstub neile järele, libiseb selle juures ja kukub maha. Raevunud veskiomanik haarab pussi ja tahab lõbutsevate noorukite kallale tungida, kuid Lola palub teda mitte tumestada lõbusat pidustust. Nooruk Francisco veenab veskiomanikku, et see astus apelsinile, libises selle tõttu ja kukkus. Selles ei saa ju kedagi süüdistada. Lola teatab pidulikult, et kurikavala apelsini üle korraldatakse inkvisitsioonikohus. Kogu noorsugu teeb kaasa inkvisitsiooni tseremoonia. Lola poolt väljamõeldud nali leevendab veskiomaniku viha ja see ühineb tantsijatega. Tantsud katkevad Pablo tulekuga. Võttes kätte kitarr, ta palub Lolat tantsida. Samal ajal märkab ta veskiomaniku käes Lola pearätti ja meeletu kiivus haarab noorukit. Lola küsib veskiomanikult, kuidas sattus tema kätte pearätt. Manuel vastab, et leidis räti ja palub selle kinkida omale mälestuseks. Pablo katkestab nende jutu ja palub samuti — kinkida pearätt temale. Lola teatab, et räti saab mälestuseks see, kes osutub paremaks tantsijaks «sapateados». Ette nautides oma võitu, Manuel nõustub ettepanekuga. Kuid — kuidas ka püüaks veskiomanik, Pablo on tantsus ikkagi temperamentsem. Veskiomanik püüab pikendada vaidlust, aga Lola katkestab selle ja kutsub Pablo tantsima «habanerat». Haaratud Pablo tantsu mehisusest ja temperamentlikkusest, Lola laskub põlvili ja katab oma näo rätiga. Suudeldes võtab Pablo räti. Võitja Pablo auks tantsitakse «jotat». Tantsu lõpul kostab kogupauk püssidest. Kõik on sega-

duses, oskamata seletada kogupaugu tähendust. Kohalerutanud partisanide-guerrillerode juht Antonio teatab kõigile prantslaste sisseungist Hispaaniasse. Antonio kutsub kõiki küla elanikke üles kodumaad kaitsma. Täis otsustavust ja vaprust nõustuvad kõik isamaa kaitseks oma patriootilist kohust täitma. Antonio annab kellalööjale pussist läbitorgatud prantsuse sõjaväe mütsi ja palub teda asetada see enne prantslaste tulekut teele protesti märgiks vaenlase sissetungi vastu. Saades õnnistuse vaimulikult, küla elanikud lähevad mägedesse. Kohale jääb ainult Lola, et öelda viimaseid lahkumissõnu isale. Nähes, et Lola kavatses järgneda oma seltsimeestele, Manuel püüab teda selles sihilikult takistada. Ilmub salkkond prantsuse sõdureid kapteni juhtimisel. Veskiomanik kohtab prantslasi põlvele langemisega ja relva mahapanekuga. Kapten, nähes maas läbitorgatud prantsuse sõjaväe mütsi, satub raevu ja tõstab võidu märgiks prantsuse lipu. Samal ajal kostab kellatornist protesti täheks kellahelin. Kirikust tuuakse välja Lola. Kapten käseb teda veskiomaniku kõrvale põlvili laskuda, ent uhke ja julge hispaanlanna vastab: «Ei iialgi!» Kapten tahab teda sundida selleks jõuga, kuid Lola haarab pussi ja on valmis pigemini surema, kui vaenlase ees põlvili laskuma.

Teine vaatus.

Partisanide (guerrillerode) laager mägedes. Rahvas istub langetatud päi, — kõik elavad raskesti läbi rahvuslikku häda. Vaikust segavad lapsed, kes muretult mängivad. Siia ilmub salkkond inimesi, kes on põgenenud küladest, kus asub vaenlane. Kataloonlane näitab oma peksitud selga, moreaanlane osutab oma tütrele, kelle kallal on vaenlased tarvitanud vägivalda. Ema kogub enda ümber lapsed ja sirutab meeste poole pussi, paludes kaitset. Antonio koos rahvaga töötab vapralt kaitsta isamaad kuni võidurikka lõpuni. Ilmub närudes veskiomanik, kes vaevu seisab jalul. Ta jutustab, et Lola on vangis. Antonio saadab Pablo, Peppo ja Chiuche otsima Lolat. Mõte, et Lola on vangis, hämmastab kõiki. Antonio, nähes tütarlaste surutud meeleolu, otsustab neid lõbustada ja alustab esimesena reibast tantsu «guerrildat». Consuela koos sõbrataridega meenutab, kuidas Lola ja Pablo tantsisid «habanerat» ja puhkeb selle juures nutma. Kõik siirduvad kurbadena koo-passe. Siin ilmub Lola, kes langeb jõuetuna maha. Manuel, kes nüüd teab, kus asub partisanide laager, püüab siit reetlikult põgeneda, kuid satub vastamisi kellalööjaga, kes reeturit takistab põgenemast. Tabatud reeturi noahoobist, kellalööja langeb kaljult. Veskiomanikul lähebki korda põgeneda. Kära peale ilmub koopast Antonio ja näeb naasvat Pablod. Pablo ei leia rahu, jookseb kaljule, hüüab oma armastatud Lolat, kuid ei saa vastust. Äkki ta näeb Lolat lamamas kalju jalal. Consuela arvab Lola surnuks ja kutsub kõiki üles kätte maksma sõbratari eest. Siin aga märkavad partisanid Lolas elumärke ja kõigi rõõm on piiritu, — teda emmatakse ja suudeldakse. Antonio jätab Lola ja Pablo kahekesi. Nad esitavad «pas-des-deux», mis on tulvil siiraid armutundeid. Kohtumise rõõmu tumestab kahjutuli, mida Lola näeb silmapiiril. Hispaania rahva reetur — veskiomanik Manuel toob partisanide laagrisse prantslased. Tekib meeleheitlik võitlus. Hispaanlased löövad prantslaste pealetungi tagasi, kuigi suurte kaotustega partisanide ridades. Terveksjäänud tugev ja vapper Lola, kuigi vaevatud raskes heitluses vaenlasega, laskub mäelt, et siirduda sõprade juurde. Sügavas kurbuses vaatlevad partisanid oma seltsimeeste vennashauda. Lola on vapustatud paljude seltsimeeste surmast ja ta on täis otsustavust kätte maksta vaenlasele. Ta raputab veinikruusi mürki ja kutsub kõiki üles kätte maksma. Vastuseks tema üleskutsule tõusevad rahva relvis käed, et anda vandetootust.

Kolmas vaatus.

Prantslaste laager. Sõdurid joovad viina. Enda lõbustuseks nad loobivad posti külge seotud Peppole ja Chiuchele asju, mis aga kätte juhtuvad. Sellest toorest mängust võtab aktiivselt osa prantsuse markitant. Edasi joobnud sõdurid alustavad tantsu. Kapteni ilmumine katkestab nende lõbutsemise. Kapten käseb partisanid vabastada ja enda juurde tuua. Trummipõrin teadustab võõraste ilmumisest laagrisse. Tuuakse salkkond mustlasi. Need on ümberriietatud Lola oma sõbrataridega, kes ilmusid, et teostada kättemaksu plaani. Kapten on rahul külalistega ja nõuab, et need lõbustaksid teda ja sõdureid. Reetur Manuel naerab kahjurõõmsalt, sest ta kavatseb paljastada seile tütarlaste «maskeradi», kuid reeturi sõnad surevad suus, — Peppol läks korda haarata tema pussi ja teda surmavalt haavata. See vahejuhtum lõbustab kaptenit ja ta naerab koos sõduritega. Ta patsutab heakskiitvalt Peppet õlale, kuid see tõukab raevuga vihatud vaenlase endast eemale. Hämmastunud kapten hüüab hüsteeriliselt: «Maha lasta!» Käsk täidetakse silmapilkselt. Pärast malalaskmist nõuab kapten, et mustlased lõbustaksid teda. Surudes alla oma viha, tütarlapsed tantsivad kindla kavatsusega teostada kättemaksu. Kapten soovib jääda Lolaga kahekesi ja saadab sõdurid mustlastega ära. Lola istub kapteni lähedale ja ennustab talle kaartidelt, et teda ootab suur rööm. Lola teeb ettepaneku tuleviku terviseks juua veini, kuid vana kapral hoiatab kaptenit. Nähes, et kavatsus on määratud luhtumisele, Lola võtab tarvitusele kogu oma naiseliku ilu ja võluvuse. Esitatakse suur «adagio», kus põimuvad hellus, kapriisid, võitlus ja võrgutamise. Kapten on erutatud ja tahab juua. Ta valab veini Lola kruusist, kuid meenutades vana kaprali hoiatust, pakub esimese karika Lolale. Lola joob otsustavalt mürgitatud veini, et sellega veenda ka kaptenit jooma, mis ka toimub. Lola huultelt kostab võiduhüüe, — see on röömu ja juubelduse hüüe, et temal läks siiski korda oma elu hinnaga hävitada vihatud vaenlane. Saabuvad võidukad partisanid. Nad vabastasid koduküla, kuid Lolat ei ole enam elavate kirjas. Nad tõstavad Lola keha, kui vabaduse sümboli, kõrgle ja annavad töötuse võidelda kodumaa vabaduse ja sõltumatuse eest.

Hind 50 kop.

„Kommunist“. Tell. nr. 5528. 3000. MB-16285. 5. 09. 1952.